

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Shemot

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

כה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10060

שלח ידו ויהו את האלהים ויאכלו וישתו :
 יב ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה ויהיה שם אתנה לך את הלחם והאבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם : יג ונקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הרה האלהים : יד ואלה הנקנים אמר שכור לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם : טו ויעל משה אל הרה ויבס העגן את הרה : טז וישכן כבוד יהוה על הרה סיני ויכסהו העגן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך העגן : יז ומראה כבוד יהוה כאש אכלת בראש הרה לעיני בני ישראל : יח וקרא משה בתוך העגן ויעל אלי הרה ויהי משה כהר ארבעים יום וארבעים לילה :

ומפטרין הדבר אשר היה אל ידמוהו בירמי' סי' ל"ד : ק"ח - עז' אל - סימן - הג' נ' סימן :

פ פ פ
 א ומקריב יי עם משה למימר :
 ב מליל עם בני ישראל ויפרשון קדמי אפרשותא מן קר-גנו דיתרעו לביה תסבון יתאפרשותי : ג וקרא אפרשותא דתסבון מנהון דתבא וקספא ונחשא

דשי
 טהו רחיים להשתלח כהני יד : דחזו את האלהים - היו עומת כלן בוכל גס שתוך אכילה ושתיה כן עדרש ענתומא ואנקלוס ל' מרנס ס' - אצילי לשון גדולים כמו (ישעיה ב'א) ומאציליה קראתיך - (כמדבריא) זילללען כרות - (יחזקאל ב'א) שם חתון אצילה - (יב) ויאמר ה' אל משה - לאחר שתתן תורה : עלה אלי ההרה ויהיה שם - ע' ימים : את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם - כל שם מלות ושלש עשרה מלות בכלל עשרת הדברות הן - ורכיטו ס' דיה פירש בלוחות שיהיה לל דבור ודבור מלות התלויות בו : (ג) ויקם משה ויהושע משרתו - לא ידעתי מה טיבו של יהושע כאן - ולומר אפי' שיהיה התלמוד מלה לרע עד מקום הגבלת תחומי הכר - שאינו ראוי לילך משם והלאה ומשם ויעל משה לכדו אל הר האלהים ויהושע נטה מס אהלו ונתעם סס כל ע' יום סק מנימו כסידר תשה וישעיה וישוע את קול העם כריעה לעדנו שלא היה ישוע עמכם : (ד) ואל הזקנים אמר

שלח ידו ויהו את האלהים ויאכלו וישתו :
 יב ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה ויהיה שם אתנה לך את הלחם והאבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם : יג ונקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הרה האלהים : יד ואלה הנקנים אמר שכור לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם : טו ויעל משה אל הרה ויבס העגן את הרה : טז וישכן כבוד יהוה על הרה סיני ויכסהו העגן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך העגן : יז ומראה כבוד יהוה כאש אכלת בראש הרה לעיני בני ישראל : יח וקרא משה בתוך העגן ויעל אלי הרה ויהי משה כהר ארבעים יום וארבעים לילה :

ומפטרין הדבר אשר היה אל ידמוהו בירמי' סי' ל"ד : ק"ח - עז' אל - סימן - הג' נ' סימן :

פ פ פ
 כה א וידבר יהוה אל משה לאמר :
 ב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי : ג וואת התרומה אשר

דשי
 טהו רחיים להשתלח כהני יד : דחזו את האלהים - היו עומת כלן בוכל גס שתוך אכילה ושתיה כן עדרש ענתומא ואנקלוס ל' מרנס ס' - אצילי לשון גדולים כמו (ישעיה ב'א) ומאציליה קראתיך - (כמדבריא) זילללען כרות - (יחזקאל ב'א) שם חתון אצילה - (יב) ויאמר ה' אל משה - לאחר שתתן תורה : עלה אלי ההרה ויהיה שם - ע' ימים : את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם - כל שם מלות ושלש עשרה מלות בכלל עשרת הדברות הן - ורכיטו ס' דיה פירש בלוחות שיהיה לל דבור ודבור מלות התלויות בו : (ג) ויקם משה ויהושע משרתו - לא ידעתי מה טיבו של יהושע כאן - ולומר אפי' שיהיה התלמוד מלה לרע עד מקום הגבלת תחומי הכר - שאינו ראוי לילך משם והלאה ומשם ויעל משה לכדו אל הר האלהים ויהושע נטה מס אהלו ונתעם סס כל ע' יום סק מנימו כסידר תשה וישעיה וישוע את קול העם כריעה לעדנו שלא היה ישוע עמכם : (ד) ואל הזקנים אמר

מפטרין

כבעוהו הי באקלון זהו בשתינו : יב ואמר יי למשה סוק קדמי לטוורא זחתי חמן זאימו לך זה לוחי אבנא דכחון
 קדמי שאר פתגמי אורייתא ושירת כוזא דתליסרי פקודייתא דתקבית לאלופיהון : יג וקם משה ויהושע משורקשמה
 וסליק משה לטוורא דאינגלי עליו ער שכינתא בן : יד ולחסימא אמר אמתניו לנא הקא עד זמן דתוב
 לזחכון וקא אפרן זחור עמבון מצא דאית ליה עיסק דעא ותקרב לטוורא : טו וסליק משה לטוורא ותפא ענו
 וקרא עת טוורא : טז ושרא אקר שכינתא בן ער טוורא דסגי ותפדי ענו וקרא שיתא יומין זוגי :
 יז וחזו זו וקרא בן הי באשא בערא וזוקקי אישא אכלא אישא ותרון חמן ותמחין בני ישראל :
 יח ועאל משה בנו ענא וסליק לטוורא ותורה משה בטוורא אליה פתגמי אורייתא מן פגם קדשא זהו שמיח
 משבח ארבעין וקמין וצרכעין לילון :

פ פ פ

זידבר א ומליל יי עם משה למימר : ב מליל עם בני ישראל ונסבון קדמי אפרשיתא מן קד דיתרעי לביה
 ולא בא למקרא תסבון אפרשיתי : ג וקא אפרשיתא

דהסבון

דשיי

בבאתו מן המצפה : שבו לנו בזה - והתעכבו כאן עם שאר העם כמנחה להיות כנתיים לשמוט לכל איש דיבו : חור - כנה של מרים היט
 זאכיו כלכין יפונה טי' (ד"ה א ב) זיקת לוככ את חפרית זלד לזאת חור : אפרת - זמורים כדאיתא בסוטה : מובעל דברום -
 מי טיס לו דין : (טו) זיכסוהו הענן - (יומא ד) דכותינו חולקין כדבר - יש מהם אומרים אלו טסה ימים שער"ת (עד עשרת
 יום מתן תורה רש"י טו) : זיכסוהו הענן - להר : זיקרא אל משה ביום השביעי - לומר עשרת הדברות זמסה וכל ישראל עומדים
 אלא שחלק הכתוב כבוד לזמנה (יומא שם) וי"א זיכסוהו הענן למטה ימים לאחר עשרת הדברות והם היו זמלת מ' יום שעלה משה לקבל
 לוחות ולמדן שכל הנכנס למחנה טעיה טעון פרישה טעה ימים : (ית) בהוך הענן - (יומא שם) עקוה כמין עמן הוא
 זעסה לו הקד"ה לנטה טעיל בתוכו : חסלת פרשה משפ טים

(א) זיקתו לי חרומה - לי - לשמו (א) : הרויכה - הפרשה יפרישו לי עמונה נדכה : ירבנו לבו - לשון נדכה
 זכוא לסין דלאן טוב פישט"ש טלע"ז (ב) : הקווא את הדיבורי - אמרו רבותינו ג' תרומות אמורות כלן - אחת תרומת
 הקע לגלגלת טענא מהם האדנים כמו שמפורש באלה פקודי - ואחת תרומת המזבח כקע לגלגלת לקופות לקבות מן קרבנות זכור -
 ואחת תרומת המזבח נדכה כל אחד ואחד - י"ג דברים האמורים בענין כולם הורכו למלאכת המזבח או לכבדי כהונה כשתדקדק בהם :
(ג) זהב וכתף ונחשת זוג' - כלם בלוי נדכה איש איש מה שדכו לכו מן קן הכסף טבא טענה כחצית הסקל לכל אחד ולא מלינו
 ככל מלאכת המזבח שהזכר טס כסף ייתר

באר רחובות דקדוקי דשיי

(א) דהא ודאי אין לפרש מלת לי בשמשה ככל מקום לקרוכ ולדיבוק (יקחו ויאזכרין בעמון לי נוסח) משום דאין לדקדק דק כדבר
 גמטי והשם כ"ה אימתי וזל ישיגוהו מטתי הגוף ואין לו שום דמות יורה וכל הכדורים צריכים ליה וכו' אינו נרץ להם לכן קאמר לי לשמו
 כאלו יאמר לרובי וכו' וכו' שיהיה שם תרומה ועשאו רצו יכיר שו"י : (ב) דהא לומר הדגש שתק דל"ת שחלת ירבעו נורה
 חסרון טון אית ראשונה מן השורש ושרש נדכ ואלו כתיב ירבעו חס דמונרש"י כמה טכ נכ לשון נדכה (כחולצין) :

דשב"ם

את אמורי - זכתי ויעבור ה' על פני זוגי וזתיב בתד' כנה אנכי מרת נדית : ויאכלו ושתוה גולות הקריבו והמלאים אכלו - שכתב למצלה
 וזכמו זכאים שלמים : (זכ) אשר כתבתי הלוחות וכתבם אלהים שכתן לו כסף ארבעים : חסלת דאלה המושפטים מיסוד רבינו שמואל
 (פרשת של ששן חושן וזכר אקצר בפירושן ויוולאו כפירושי רבינו שלמים א"י חמי ו"ב)
 תרומה (ט) הפרשה מעמנום :

מבלל יופי

(יב) (והיה שם) - פא הדועל בשוא וסגול : כרעוהו בללו חכלן ושתן :
ויאכלו וזתו - הטעם שאכלו זכתי שלמים מוכחו הכבודת
 זרבי יהודה אלו חמדי טעם יאכלו שהיה ידכו לאכול
 אף על פי שכתבו טווי השכינה לא כמשה שהיה ארבעים יום וארבעים
 לילה בלא אכילה - ואקלום ערגס והוה גדל בקרבניהן דאית קבל

(ד) וחכלת

וְנָחָשׁ : ד וְתַכְלֵא וְאַרְנוֹנָא וְצִבְעֵי זָהָב
 וּבֹץ וּמִצֵּי : ה וּמִשְׁכֵי דְרַבְרֵי מִסְמָק
 וּמִשְׁכֵי דְסַגְוִנָא וְאַצֵי שִׁימִין : ו
 מִישָׁחָא לְאַנְהָרוּתָא בּוּסְמִיָא לְמִשַׁח דְרַבּוּתָא
 וְלִקְטוּרַת בּוּסְמִיָא : ז אֲבִנֵי-בִנְדִיקָא וְאַבְנֵי
 אֲשֶׁלְמוּתָא לְשִׁקְעָא בְּאַיְפוּדָא וּבַחֹשֶׁנָא :
 ח וְנִעְבְּדוּן קְדָמֵי מִקְדָּשׁ וְאַשְׁרֵי-שִׁכְנָתֵי
 בֵּינֵיהוֹן : ט כֹּכַל דִּי אֲנָא מִחוּץ יָתֵךְ יָתֵךְ
 דְמוֹת מִשְׁכְּנָא וְנֵת דְמוֹתֵי בְלִ-מְנוּתֵי וְכִן
 תִּעְבְּדוּן : י וְנִעְבְּדוּן אֲרוֹנָא דְעֵאֵי שִׁטִּין
 תְּרַחֵץ-אֲמִין וּפְלָגָא אֲוִרְכִיָּה וְאַמְתָּא וּפְלָגָא
 פּוֹתִיָּה וְאַמְתָּא וּפְלָגָא רוּמִיָּה : יא וְתַחֲפֵי
 יָתֵיָּה דְהַב דְכִי מִצֵּי וּמִבְרָא תַחֲפִיָּה וְתַעֲבִיד
 עֲלוּתֵי דִיר דְדִהַב סְחוּר-סְחוּר : יב וְתַחֲפֵי
 דִּיהַב אַרְבַּע עֲזָרָן דְדִהַב וְתַחֲפֵי עַל אַרְבַּע

אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת :
 ד וְתַכְלֵא וְאַרְנוֹן וְתוֹלַעַת שֵׁנִי וְשֵׁשׁ
 וְעִזִּים : ה וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת
 חֲתָשִׁים וְעֵצֵי שִׁטִּים : ו שֶׁמֶן לְמִאֵר
 בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטוּרַת הַסָּמִים :
 ז אֲבִנֵי-שֹׁהַם וְאַבְנֵי מַלְאִים לְאַפְדֹּ וְכֹחֶשֶׁן :
 ח וְעֵשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם :
 ט כֹּכַל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאֶה אֹתְךָ אֶת-תְּבִנְתֵי
 הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תְּבִנְתֵי כָל-בְּנֵי וְכֵן תַּעֲשׂוּ :
 ס וְעֵשׂוּ אֲרוֹן עֵצֵי
 שִׁטִּים אֲמִתִּים וְחֲצֵי אֲרָכּוֹ וְאַמְדּוֹ וְחֲצֵי
 רַחְבּוֹ וְאַמְדּוֹ וְחֲצֵי קָמְחוֹ : יא וְצִפִּיתְךָ אֹתוֹ
 זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תִּצְפְּנֵהוּ וְעָשִׂיתְךָ עֲלָיו
 זָרָהב סָבִיב : יב וְיִצְקֶתְךָ לוֹ אַרְבַּע טַבַּעֲתֵי
 זָהָב וְנִתְתָּה עַל אַרְבַּע פְּעֻמָּוֵי וְשִׁתִּי טַבַּעֲתֵי

יפצנה צ"ה

על

רש"י

טנאטר - (שמות לח) וכסף מקורי העדה וגו' * כקע לנגלת וגו' ושאר הכסף הכי שם כנזכה עשאוהו לכלי שרת
 (ד) תכלת - נמר ככסף כדס חלון ונכס ירוק (מנחות מד ובמוד) * ארגמן - נמר ככסף ימין ככסף ששני ארגמן
 לשש - הוא פסמן : ועזים - כונה של עזים לכת"ח ומעין הכחמן העזים ולא עזים ענמס שתרנוס של עזים עזית
 (ג) : (ה) בוצרמים - כנעיות היו אדום לחמר עטון (ד) : תחשים - (שבת כה) מין חיה ולא הייתה אלה לשנה
 והרבה גוונים היו לה לכן מתרגם בסגנון שש ונתפטר כגוונין שלו : ועצי שטים - ועוזין היו להם כמדבר כירש רכי תנחומיה ועק
 חכינו נסה כרוח הקדש מעתידין ישראל לכנות משכן כמדבר והביא ארצם למתרים ונעמם וזה לבניו ליטלם עזוקה כשילאו עממרים
 (ו) שמן לבואור - שון ויתוך להעלות כרתמיד : בשמים לשמן המשחה - שנעשה למשוח כלי המשכן ויאושכן לקדשו
 והזריכו לובשמים כוון שפורש כתי שח : ולקטרת הסמים - סכין וקטירין ככל ערב ובוקר כמו שפורש בואת תנוה ולשון קטרת
 העלאת קטור ועודת עשן : (ז) אבני שהם - שמים הוצרכו סם ללורך האפוד האמור בואת תנוה : בולאים - על סם
 שעושין להם בזה מושב כמין גומא ומתנים האכן סם למלחות הגומא קרויים אבני מולחים ומקום הוושב קרוי מושבת : לאפוד ולהשן
 אבני שהם לאטור ואבני המולחים לחשן וחשן ואמור וסורשים בואת תנוה והם מנימתכשט : (ח) ועשורלי מקדש - ועשור לשון
 בית קדושה : (ט) ככל אשר אני מראה אותך - (מנחות כט) כאן את תכנית המשכן המקראי הזה מחובר למקרא של יציעה
 היחמו ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אותך : וכן תעשו - (סנהדרין יז שבועות יד) לדורות אדם יאחד אחד מן הכלים או כשתעשו
 לי כלי בית עובדים כגון שולחנות וזמורות וכיודות וזמנות שעשה שלמה כתכנית אלו תעשו אותם (תוספת שבת עח) ואם לא היה המקדש
 מחובר למעלה היחמו לא היה לו לכתוב וכן תעשו אלא כן תעשו והיה מדבר על עשיית אהל וזעוד וכליו : (י) ועשו ארון - כמין אריות
 שעושים כלא רגלים עשויים כמין ארגון שקורין איסקרין וישם על שליו : (יא) טבית וסחוק תצפנו - (יזכא עב) ג' ארומות עשה
 בצלאל עניס של זהב ואחד של עץ ארבוני כתלים וחוליס לכל אחד וכתוקים ולמעלה - כתן של עץ בתוך של זהב ושל זהב בתוך של עץ וחספס סטון
 עליונה כווסכ כנולא מלוסה מכית ומחוק : (תנחומא שיר רבה יזכא עב) : זר זהב - כמין כתר מוחף לו ססיס למעלה כשתת
 לעשה חרין הריטון גבוהה מן הכנימיו עד שעלה לחיל עומי הכמורת ולמעלה היחמו משהו וכשהכמורת שוכב על עוכי הכתלים עולה הור
 למעלה וכל עוכי הכמורת כל שהוא והוא סימן לכתר תורה : (יב) ויצקת - לשון עתכת

ספר ג' ע' כ

והקביו כגורו ובהא זכספא ונתפשא : ד ומיכלא וצרגונוא רצבע זהורי גבוץ ומעו :
 ה ומשכי דדברי מסמקי ומשכי דססגווא נקיסין דסיטין : ו ומשח ויהא לאגהרא גברסמא לפיטוקא דמשח
 רבוהא ולפיטוקא דקטרת גרסמא : ז מרגלין דבורלין היגין מרגלין דאשלומוהא למבגשא ולמקבא באיפודא
 ובחושא : ח ועבדון לשמי מוקדשא ואשרי שקינמי ביניהו : ט ככל מה בצנא מחמי יחד יר צרות
 ופלגא פותיא נאקמא ופלגא רוקא : י ותחפי יתיה דהב דמי מגוי
 ומקרא תחשינה ומעביד עלוי ביר דהב חזור חזור : יב ומתוך ליה
 ארבע עקון דהב ותמו על ארבע אימנדווי ומרמין עקון על ציטרוה

ירושלמי

כליל דהב חזר ומקף :

חד

באר רחובות דקדוקי רש"י

(ג) הוכרנו לומר לפני רש"י היה כתיב בתרגום כזה ומעו' היום כתיב' כן כן דין מס שימושית הנגזרת מנלת מן
 כאשר תכוא לפני רש"י שאינה מקבלת דגש לתשום מ"ן המסירה הו' תעטרף הדגש אל התיק שחתתהס וכעשה משניהם צירי
 כמו חכינו כמעלם ויתכן שפיר לומר דמכות התרגום על דבר הכא מן העיוס אבל אלו היה כתוב כאלוקלום כגירסת קלית משוכות כזה
 רמעי' היום שואל לפי זה חכמה לצינוס מן רק לתואר הסס לא יתכן לומר דמכות התרגום על דבר הכא מן העיוס רק עיוס
 עזמן . ולזה שכתבנו כיון הרב המוקוניוה לשונו כתב רש"י מזה של עיוס וכו' לכן טועה המתרגם ומצי' יד לאן לשונו דכריו
 תמוהים כעניי העולם לדדסה הוכת רש"י מן המתרגם וינעו אלא כוכת המוקוניו כדכפבי לכן טועה המתרגם ומצי' רש"י רש"י לומר המס
 שוא רק כמתרגם ומעו' היום כתיב' ודוק : (ד) מדהו למכתב אלוים בלתי מס בתמילה ואלוהו סס דבר כלשון
 רכיס

רשב"ם

תרומה (ב) הפרשה נעומנס : (ד) ותולעת שני . לומר הנכוב ככבד ארום קרני תולעת : והכבד קרוי שני . כדכתיב
 חשני חיל ותולעים . מלכסס כגדים ככועים . וכן החומים עלי תולע . כגד ככוע . וכן מוכיח אס יהיו חטאים
 כשנים כשגל ולכינו . אס יחדיוו כתולע ככמר יהיו . השני והשגל סס של ככעים זה ארום וזה לבן . אבל (תולע) והלמר שניהס
 למר אלא שהתולע עמר ככוע והלמר הוא לבן כלא ככע . וש . פשתן אבל אחר המינים הם עמר ככוע . ועיוס . מטה של
 שער' עיוס : (ו) לשון המשנה מפורש כתי תשא . ולקטרת הסמים . כלומר לומרך קטרת הכיחו סמים כדכתיב הקטרת קח
 לך סמים כתי תשא : (ז) מלואים . שהלחן ממלח עומק המשפלות כעין אבני הטבעת : (ח) מקדש לשון מועד שמתקדש
 ומזדמן אליהם לדבר ותתן כדכתיב ומודעתי שמה לפני ישראל : (ט) ככל אשר חני מראה : ככל הראויות של כלים ושל כנינים
 מראה לו (מעשה) ה' למשה כיוו שמיניו כחוקאל בכנין ב' שהראהו כככל ככל מראות אליהם וגם כדבור מראה לו שני לו כמה שכתבנו
 מוכיח לפניו ככל אשר חתה מראה כהר אס כדבור לכד היה חומר אשר חתה מראה למה הוצרך לומר כהר . (י) ועשו ארון עניי שטים לפי שזה
 דבק ארון של שטים (למה) (ס"א' לנד) כקוד חטף פתח . והע' פי שכתבנו ככלל חזינו שעשה תחלה משכן ואח"כ כלים ארון ומורה
 ושלחן שהיכו יכיס את הארון והשלחן כל זמן שחין משכן . עשו אלא כצווי הוצרך לפרש עשיית הארון והשלחן ששכיל הארון שזה
 עקר של ועשו לי מקדש הוצרך לעשות משכן : (יא) זה סהור . עווקס : (יב) ויצקת לו כולטין . מנף הארון ולא מחוכרות :
 ושתי

מכלל יופי

כה תרומה (ד) (והכלת) . הוא העין שקורין
 לו כלען כלב והוא צכוע כדס חלזון עם
 סממנים ירועים ושרשו הכל : (וארגמן) . הוא צכוע אדום
 הנקרא כרמזי . והגאון רבינו סעדיה פי' כי חולעת שני הוא
 הנקרא כרמזי א"כ הוא ארגמן צכוע אדום אחר ואומרים
 שהוא הצכוע שקורין לק"א וכערבינקרא ארגזיוון כן כרה
 רבי יונה : (והולעת שני) . כשרש שן כתב השני הוא ענין
 אדום והוא הכרמזי וכשרש הדיע כתב ככר פירשנו כי רשני
 הוא הכרמזי ונקרא כלשון הוריעה מפני רוב הרגולערת
 בשני : (והולעת שני) . הפוך כיוו שני תולעת כיה האר
 יבא אחר המהואר כרוב ויהתן לפרש כלא הפוך ויהיה פירוש
 חולע עין ובאמרן תולעת שני כאמרן עין אדום : (ועיוס) .
 פירוש צמר עיוס : (ה) (תחשים) . ארון ל' תחש
 ש' היה בימי משה הרהב כפני יעצמה היא וטהור היה ויש לו

גוונים הרבה שיש לו ובמדרש אחר ששרה גוונים יש לו
 והו' שישגווא : (שטים) . אפשר ששרשו שוט ורהגיש
 המורה הנת כדגש מלגיסן ופטורי צניס והוא מין סמעי
 הארו הטוב שבהם :
 ואבני תלמים . היו עיוס (ז) (אבני שהם) .
 גוונות כחן ומסומים נקרא בערתי אל ברו' .
 שס האבנים למלח הגוואל : (ח) (מקדש) . בית
 הקדש נקרא כן :
 (ט) (הכנית) . דמורה המשכן וציריתו : (יא) (זהב
 טהור) . אחרי הצרפו וישאר כיוקק ונקי מכל סיג הוא
 טהור וכדברי רבוחיגו' לזהב טהור שחיו מכניסין אותו
 לאור ולא היה חסר כלום : (כ) (מבית ומחוץ) . מפנים
 ומחוץ : (צ) (פעמותיו) . רוצה לומר זוירתי .
 טו' 44 כה

יחד ונתחמו עמה על ציטוריה תנינא : יג ותעבד אריתו דקיסו שימא וגי : יד ותהנהל את אריתיה בענקתא
 על ציטרי ארונא וגי : טו בענקתא דארונא יהוון טתוון אריתיה וגי : טז ותחון בנו ארונא וגי :
 יז ותעבד קפירקא וגי וצקתא ופלקא פיקתא וקרקתא יהי פויקתא : יח ותעבד תרין כרובין דרבה דכי
 גוד תעבד ונתחון קתרון ציטרי בפירקא : יט ועבד כרוביא חד מצטירא מיכא וקרובא חד מצטירא מיכא בן
 כפורקא תעבד ונת כרוביא קתרון ציטרו : כ ויהוון כרוביא קרישין דקפיהון לעיקרא כל קביל רישוהון מטללין
 בנרסיהון על כפורקא וגי : כא ותחון את כפורקא על ארונא מלעילא וקנו ארונא מימן עת לוחי כפורקא
 דאיהוון דך : כב ואימן מימרו וגי : כג ותעבד

פתורא

רשיי

אמתיים וחצי ארכה . כארכו של ארון ורחבה כרחבו של ארון ותוכחת על עובי הכותליה הרביעית ואף יל פי שלל נתן שיעור לעובי פירש
 רבותיה מהי עובי טפח (סוכה ה) : (יח) כרובים . דמות פרנץ תיכוכ להם : מקשה תעשה . שלל תעשה בפני עצמם
 ותחמם הקאשי הכפרת לאחר עשייתם כמעשה זורפים שקורין שילד"ן אלה הטול זהם הרבה בתחלת ישיית הכפרת זהם שפטים וזכורנס
 בחומצ ורחשין כולטין למעלה ולתיר הכרובים ככליטת קלותו : מקשה . כעד"ן בלע"ז וכו' (דניאל ה) דא לדאנקשן : קצורת
 הכפרת . ראשיהכפרת : (יט) ועשה כרוב אחר מקשה . שלל תאמר שנים כרובים לכל קנה וקנה לכך הוירך לפרש כרוב אחד
 וקנה וזהוון הכפרת עצמה תעשו את הכרובים וזו פירושו של מקשה תעשה אותם שלל תעשה בפני עצמם ותחמם כהלל שבין הכפרת :
 (כ) פורשיכנפים . שלל תעשה כנפיהם שוכים אלה פרושים ונכזים למעלה אלל ראשיהם שהא' טפחים כהלל שבין הכנפים
 לכפרת כדאיתא בסוכה (רף ה) : (כא) ואל הארון התן את העדות . לא ידעת למה כפל שהרי כבד לאיוו ונתת אל הארון את
 העדות ויש לומר שכל ללמד שבעודו ארון לכדו כלל כפרת יתן תחלה העדות לתוכו ואחר כך יתן הכפרת עליו וכן תנינו בשהקים את המזבן
 טאמר (שמואל ב) ויתן את העדות אל הארון ואחר כך ויש את הכפרת על הארון מלמעלה : (כב) ונועדתי . כשאקבע מועד
 לך לדבר עמך אותו מקום אקבע למועד שאלה הם לדבר ח"ך . ורברתי אהך מעל הכפרת . וכקום אחר הוא אומר (ויקרא א) וידבר כ'
 אלו תאכל מועד לאומר זה המזבן מוחן לפרכת מונחו שני כנפיהם ונכתיבה את זה הכתוב השלישי והכריע ביניהם (במדבר ד) וכתב
 מהל אל אהל מועד וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת וכו' ומה היה כנסן למשכן וכוון שכל כתיב הפתח קול יורד מן השמים לכין
 הכרובים ויש יולא ונשמע לומר כזהל מועד : את כל אשר אצוה אוהך אל בני ישראל . הרי"ו וו יתירה טפלה וכמוה הרכה
 כמקרא וכה תפטר ואת אשר אדבר עמך שם את כל אשר אמר אתך אל בני ישראל הוא : (כג) קובתו . גובה רגליו עם עובי שללן

באר רחובות דקדוקי רשיי

רבים וכה משמעו שהעדות נודד עליון היו אלוהים חכל עשירי דכתיב קוארובים והיוו פועל מלשון הפעיל (ויזין ווארין גמאכט
 רוט) וזה כיון כמה דקאמר כעווע דמוס לאחר עיבונן : (ה) בעבור דמנינו וינקת על ראשו והיו עבון משיחה
 (כל"א שמירין) דלא יתכן כאן לכן הולך לפרש דזה היא ענין התכה כתרנונו ותתיך (כל"א גמאכטן אדר גמאכטלין) : (ו) דהא ודלו

דשב"ם

עשתי שבעות . מן הארבע שבעות (על צלעו) האחת . מנד רחבו שהרי כולטין היו הכדים לצד היכל . וכע"כ ארכו של ארון
 עשנון לדרום והכדים תמורה למערב : (יז) את העדות הלוחות שהם עדות זכרית בין הקב"ה לישראל ולכן נקראו לוחות
 הכרית : (יח) כמות לשון כיסוי : אחתים ומתי ארכו וגי' . כמות ארצו ורחבו של ארון : (יח) כרובים . עשות כדכתיב
 את כרוב מושך הפונך . עוף גדול בעל כנפים . וחכמים פירשו פני תימוך . וקשה מעוני זהם הכפרת . הקשו בקורנס
 להכליט מוננו כרוב ולא כתחבר שם : (יט) וקנה מחלונות צבול רחבו של כפורת שיהיו פני שכינה הכראה אליו לצד היכל :
 (כ) למעלה לצד ראשיהם : ופניהם איש אל אחיו . שיה הוא אל החלונות הכפורת . יהיו פני הכרובים :
 (כה) עסגרת

מזכרל יופי

(יז) (כדי עצי שטים) . פאדות האילן הגסים יקראו
 צדים : (טז) (העדה) . הם הלוות שהיו ברובו שהם
 עדות לישראל וכן ארון העדות : (יז) (כפולת) . נקרא
 בן לפי שהיתה טכפה לארון : (יח) (כרבים) . צורת
 אדם . ורבותיו זל שמוהבך במשמה שאמרו כי פירש
 כרוב כרביא כי כרמות נערים היו : (מקשה) . ענינו ענין
 עוה וכן מקשה תעשה המורה ורבותינו ל"פירשום מלשון
 דניאלה דא לראנקשן ענין הכאה כשרי"ן בלע"ז ודוצדה
 לומר שהיה מכה בקורנס וזשטט אילך ואילך הירכים והחנים
 זהכל היה הנוף אחד לא שיהיו הקנים והכפתורים עשויים לברם
 זמחובו מאחר כך כמורה : (כ) (איש אל אחיו) . כל
 דבר יקרא איש ואשה ואף על פי שאינו אדם :
 (כא) (מלמעלה) . כהא הנקבה או ההאנוספת :
 (ואל הארון) . כרוטר ובארון : (כב) (ונועדתי) .
 ענין

שמות כה תרומה

אונקלוס

אָרְבוּ וְאָמְרוּ דָּחֵבוּ וְאָמְרוּ וְחָצִי קָמְרוּ :
 כֹּד וְצִפִּית אֲתוּ וְהִבְטָהוּר וְעִשִּׂית לֹו זֶר
 זָהָב סָבִיב : כֹּה וְעִשִּׂית לֹו מִסְנֵגְרָה טַפַּח
 סָבִיב וְעִשִּׂית זֶר־זָהָב לְמִסְנֵגְרָתוֹ סָבִיב :
 כֹּו וְעִשִּׂית לֹו אַרְבַּע טַבַּעַת זָהָב וְנָתַתְּ אֶת־
 הַטַּבַּעַת עַל־ אַרְבַּע הַפָּאָת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע
 רִגְלָיו : כֹּו לַעֲמַת הַמִּסְנֵגְרָת תְּהִיִן הַטַּבַּעַת
 לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֶת־הַשְּׁלֶחֶן :
 כֹּה וְעִשִּׂית אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּית
 אֹתָם זָהָב וְנִשְׂא־בָם אֶת־הַשְּׁלֶחֶן :
 כֹּט וְעִשִּׂית קַעֲרֹתָיו וּכְפָרֹתָיו וּקְשׁוֹתָיו
 וּמִנְקִיתָיו אֲשֶׁר יִסַּךְ בָּהֶן זָהָב טָהוֹר תַּעֲשֶׂה
 אֹתָם : ל וְנָתַתְּ עַל־הַשְּׁלֶחֶן לַחֵם פָּעִים
 לִפְנֵי תָמִיד : פ
 לֹא וְעִשִּׂית מִנְרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשֶׁה
 תַּעֲשֶׂה הַמִּנְרָה יִרְכָה וְקָה נְבִיעִיהַ כַּפְתָּרִיהַ
 וּפְרָחִיהַ

פְּתוּרָא דְעָעִי שִׁטִּין תְּרַחֵץ־אֲמִין אֹרְכִיהַ
 וְאִמְתָּא פּוֹתִיהַ וְאִמְתָּא וּפְלָנָא רּוֹמִיהַ :
 כֹּד וְתַחֲפִי יִתִּיהַ דְּהַב דְּכִי וְתַעֲבִיד לִיהַ
 דִּיר דְּדָהָב סְהוֹר־סְהוֹר : כֹּה וְתַעֲבִיד לִיהַ
 וְדִנְפָא רּוֹמִיהַ פּוֹשְׂקָא סְהוֹר־סְהוֹר וְתַעֲבִיד
 דִּיר־דְּדָהָב לְדִנְפִיהַ סְהוֹר־סְהוֹר : כֹּו וְתַעֲבִיד
 לִיהַ אַרְבַּע עֵיזָן דְּדָהָב וְתַחַן יִת־עִזְקָתָא
 עַל אַרְבַּע זְוִירָא דִּי לְאַרְבַּע רִגְלוֹהִי :
 כֹּו לְקַבֵּל דְּנִפְאָ תְּהוֹיִן עִזְקָתָא לְאַתְרָא
 לְאַרְיִחָא לְמִיטְר יִת־פְּתוּרָא : כֹּה וְתַעֲבִיד
 יִת־אַרְיִחָא דְעָעִי שִׁטִּין וְתַחֲפִי יִתְהוֹן
 דְּהָבָא וְיִהוֹן־נְטְלִין בְּהוֹן יִת־פְּתוּרָא :
 כֹּט וְתַעֲבִיד מְנִיסוֹהִי וּבִזִּיכוֹהִי וּקְסוֹנוֹתִיהַ
 וּמְכִילְתִּיהַ דִּיתְנַסֵּךְ בְּהוֹן דְּהַב דְּכִי תַעֲבִיד
 יִתְהוֹן : ל וְתַחַן עַל־פְּתוּרָא לַחֵם אֲפִיָא
 קְדָמִי תְּרִכָא : לֹא וְתַעֲבִיד מִנְרַתָּא דְּהַב
 דְּכִי רְשִׁי

מנוח צ"ו
שלישי

(פסחים קט) : (כד) זר זהב - סימן לכתר מלכות שהמלחן שם עושר ונדולה כמו שאומרים שלחן מלכים : (כה) מסגרת
 כתר גונו ג' דנפלא ונחלקו חכמי ישראל בדבר - י"א למעלה היתה סביב לשולחן כו' לכוכין שבשפת שלחן שרים וי"א למטה היתה תקועה
 מרגל לרגל בארבע רוחות השולחן ודף השולחן שוכב על אותה מסגרת : ועשית זר זהב למסגרתו - הוא זר האמור למעלה ופי' לך
 ב'אן שעל המסגרת היתה : (כו) לעמדת המסגרת ההיון הטבעות - כרגלים תקועות כנגד ראשי המסגרת : לבתים לבדים -
 אותן טבעות יהיו בתוס' להכניס בהן הכדים : לבתים - ללון בתים : לבדים - כתר גונו אחרת לאריות : (כז) ונשא בם :
 ל' בפעל יהיה נשא בם את השלחן (י) (כט) ועשית קערותיו וכפותיו - קערותיו זה דמס' שהיו עשוי' כדמס' הלחם והלחם היו
 עשוי' כהין תיבה פרוצה מעתי' רוחותיה סביב' לו לנטה וקופל מכלן ומכלן כלפי מעלה כהין כותלים ולכך קרוי לחם הפנים שיש לו פנים
 דוחין לכאן ולכאן לגדי הכית ענה וטובה וכו' : ארכו לרחבו של שלחן וכית' ליו וקופים כנגד שפת השלחן והיו עשוי' לו דמס' זהב ודמס' ברזל כשל
 ברזל הוא נאפה וכשזוילוחן התגור מתנו כשל זהב עד למחר בשבת שנסדרו על השלחן ולוחיו דמס' קרוי קערה : וכפותיו - כהין
 שמתקין בהם לכובה שמים היו לפני קוח'י לכובה שמתקין על שתי המערכות שנאמר (ויקרא כד) ונתת על המערכת לכובה וכה
 וקשותיו - הן כהין ח' א' קטוב תולעים הנסדקין לאיכ'ן דונתמן עושה של זהב וינסדר' על רחש כל לחם שיטב לחם האחד על גבי אחר
 הקנים ומכדי לין הן לחם ללח' כדי שתכנס הרוח בעיהם ולא יתעפשו וכשלין ערטי כל דבר חלול קרוי קנב' : וכנקיותו - תרגומא
 ויכילתו הן סביבים כהין יעדות זהב עמודין כהין וכו' : עד למעלה מן השלחן - הרבה כנגד גובה מערכת הלחם ויופולטים ששה (ה'ר"ס
 ג'רם תמשה) פנולים זה למעלה וזה ור'אשי הקנים שכן לחם ללחם סמוכין על אותן פנולים כדי שלא יכבד משא הלחם העליונים על התחתונים
 ושכרו ולשין מכילתיה סובלתיו כמו נלתי הכיל - חבל לשון חקית' איני יודע איך ניפל כל סביבין ויש מחכמי ישראל אומרים (כנהוה צו)
 קשותיו חלו סביבין שחקין אותן ויחזיקים אותן שלא יסדר : וכנקיותו - חלו הקנים שמתקין אותן שלא יתעפשו חבל חקלוקם שתרגס
 מכליתיה היו טובה מדברי האומה ונקיות הן סביבין : אשר יוסך בהם - אשר יוספה בהן ועל קשותיו הוא אומר אשר יוסך שיהיו עליו כהין
 סך וכסי' יוצר רחוקים תהיה הו' פיל' ולא קשות הסך והיוסך והסך לשון סך וכסי' הם : (ל) לחם פנים - שיש לו פנים כח
 שפירשתי ומטן הלחם וסדר ויכרותיו מסרטים בחוור חל' הכניס :

פתורא דקיסא שיטין מרמין אמיין אורכיה ואמתה פומיה ואמתא ופלגא רומיה : כד ומתמי יתיה דתב דמי
 ומעביד ליה דיר דתב חזור חזור : כה ומעביד ליה גפוף רומא פרשכא
 חזור חזור ומעביד דיר דתב לגיפופיה חזור חזור : כו ומעביד ליה
 ארבע עגמו דתב ותמו ער עקתיה על ארבע וימין די לארבע ריגלוי ;
 כז כל קביל גפוף חזויין עוקתא וגוי : כח ומעביד ית אריהיא דקיסא שיטא וגוי : כט ומעביד פעלתוי
 דבזיכוי גקשנותוי ומכילתוי די ישמשו ויתבק בהון דתב דמי מעביד ותהון : ל ותסדר על פתורא לחמא ונוארה
 קדמי פדירא : לא ומעביד מנתא דתב דמי נגיד מעביד מנתא בסיס דירא ומקאגבלידהא וחזירייה ושושנייה

מינה

רש"י

(לא) מקשה העשה המנורה - שלא יעשה קוליות ולא יעשה קניא ונרותיה איברים איברים ואחר כך ידכיקם כדרך הנורפים
 שקורין שולד"ן אלף כולה פאה מחתיכה אחת וקיסא כקורכס ותיתך ככלי האומנות ומפריד הקנים חילך וחילך : מקשה - תרגומינגיד
 לשון המשכה שמחשיך את האברים מן העשת לכאן ולכאן בהקצת הקורכס ולשון מקשה מכת קורכס כשרי"ד שלע"ז כ"ו (דניאל ד) דא לדא
 נקסן : העשה המנורה - (תנחומא) מאליה לפי שהיה משה מתקשה בה - אמר לו הקב"ה השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה
 לכך

באר רחובות דקדוקי רש"י

אין לפרש כאן מלת אל כפירושה בכל מקום לקירוב ולדיכוק והיינו שיתנו הלוחות על גבי הארון או אלל הארון זה אינו דמוכח הפסוק שיתן
 בעדות דוקא אל תוך חלל הארון לכן קאמר רש"י כמו בארון ורצה לומר מלת אל היא תמורת שימוש הכי"ת המשמשת על הרוח במקום שימוש
 תוך ויוכח שפיר שיתן העדות תוך חלל הארון : (ו) כהא דזלי אין להסתפק כי בודאי הדגש שתוך השי"ן מורה מסרון מ"ן אות הראשונה
 מן

רשב"ם

בעין לכיזכרון שעותין לשלמות ויש מרובותיו שאומרים מסגרתו למטה היתה : (כו) לעונות המסגרת בשלחן למטה מן המסגרת
 והיו הטבעת קבועות ולא כמסגרת עמה : (כט) קערותיו - דמוס בעין תיבה פרוזה לעשות בו הלחם : וכפתיו - לצורך
 שני כזיכי לכונה כדכתיב וכתת על התערכת לכונה זכה : קשותיו ומנקיותיו - מפורשים כמנחות - לפי שהיה הלחם שתיים מיערכות
 שש בעערכת זה על גבי זה והיו (מונגות) זכאן ומכאן לשלחן : וקשות - שהיו כאילי קנים מנוולג למולג והלחם על הקשות וכן
 בין לחם ללחם ששה זה על זה ולפיכך נקראים בעוקס אחר קשות (הסכך) (ג"ל הסכך) שמוסכין על הלחם בין לחם ללחם
 אשר יסך בקשות - כמו שפירש : (ל) לחם הפנים לפי פשוטו לקח הראוי לפני שרים לחם כזה כדכתיב ולקחם סלת ואפית אותה
 וגו' וכתב וישא משאת פאת פניו אליהם - וכתב לחמה יתן מנה אחת חמים - חלק מד כחיר - מקערה של פני חלקנה (אהב)
 החשובה נותנים לפני כגל הכית - כי את חנה (פ"א אהב) לכך אפים חשוב - וה' סגור רחמה - לכך מנה אחת ולא שתיים ולא
 מנות הרבה כמו לפנייה שהיה לה בניס וכמות : (לא) ועשית מנורת וגו' להחיר על השלחן - כדכתיב ואת המנורה כח השלחן -
 מקשה

מכלל יופי

ענין זמון : (כד) (זר זהב) - רוצה לומר סבוב זהב :
 (כה) (זר זהב למסגרתו) - הוא זהב על המסגרת כי
 המסגרת היתה למטה תקועה טרגל לרגל בארבע קוחרת
 השלחן ודף השלחן נתון עליה וזר הזהב נתון למעלה על
 שפת השלחן סביב נתון על המסגרת : ובשרש סוך כרכב
 נקראת כן שהיא סוגרת תוך השלחן : (כו) (על ארבע
 הפאות) - קצה כל דבר וסופו יקרא פאה : (כז) (ונשא
 כס) - מבנין נפעל : (כט) (קערותיו) - בשו"א הקוף
 שלא כמשפט כי המשפט כפה כמו קערות כסף
 (קשותיו ומנקיותיו) - מחלוקת בין רז"ל
 י"א כי המנקיות הם המטפין שהיו כמין יתדות של זהב
 ועומדין בארץ וגבוהים מעל השלחן ומפוצלים פצולין
 לסמוך הקנים והם הקשות שלא ישכרו כמשא הלחם וזר
 דעת התרגום שהתנסו ומנקיותיו ומכילתיה : ויש מזהים

שאמרו קשותיו אלו סניפין ומנקיותיו אלו הקנים ולוח הדעה
 נקראו כן לפי שמנקים הלחם שלא יהעפיש : (ומנקיותיו)
 האחד קעקה ועם הא הקכה מנקיה בדגש היוד ובתיק
 הקוף - (אשר יסך בהן) - ענין ההסתרה והכסוי פירוש
 שהיו הקשות כמין חצאי קנים הלולים ומשיים אותם על
 ראש כל לחם ולחם כדי שיכנס הרוח ביניהם כדי שלא יהעפיש
 הלחם והנה הקשות היו סתר וכסוי ללחם :
 (ל) לחם פנים - נקראו כן לפי שהיו לו פנים וכלל נד ותאר
 עשיותו כי כאר במסכת מנחות :
 (לא) (זרפה) - הוא רגל המנורה : (וקנה)
 הברים הדקים שהם כדמות הקנה נקראו כן וכן ושיה קנים
 וכן ושלשה קני מנרה וכן וקנתם : (גביעיה) - הוא כמו כוס
 אבל הוא עשוי בתכונה אחרת הוא שאמר ירומיה ללה גביעים
 סלאסיין וכוסות - (כפתריה) - פי' תפוחים שהיו כמין
 תפוחים

מינה יהוה : לב ושימה קניו גפקיו מצטרקה תלחא קני כנרתא מצטרקא חר ותלתא קני כנרתא מצטרקא
הקניא : לג תלחא בלדין משקעין בצויריהו בנקא חד חזור וישון ותלחא בלדין משקעין בצויריהו בנקא
חד חזור וישון היקרין לשימה קניו דנקתין מן כנרתא : לד ובכנרתא ארבעה בלדין משקעין בצויריהו חזורה
ושישניהא : לה ותזור תמורה קניו דמינה ותזור תמורה קניו דמינה ותזור תמורה קניו דמינה ותזור
לשימה קניו דנקתין מן כנרתא : לו חזורהו קניו דנקתין מן כנרתא : לו ותעביד נח בוצינהא שבעא ודליק
בנקא דמתכני נח בוצינהא ויהו קנתינו כל קבל אפקא : לת ובמלחמייהא וסתמייהא דרחב דבי :

קנטר

דשי

עוד לאחר שחזרה שאלוהים כפתורים ויעוט כפתורים שנים אחד למטה אלל הירך והאחד כנ"ט העליונים עם ג' הנביאים ומשה
פרחים היו לו' לששת הקנים שנאמר בקנה האחד כפתור ופרחו' למורה שנאמר משוקדים כפתורים ופרחים ואיעוט פרחים שנים ואחד
האחר כפרשת בהעלותך עד ירכה עד פרחו ואם תדקק במשנה והכתובה למעלה תמצא כמניינם איש איש במקומו : (לו) ארת
גרותיה : כמין כוכין אנתוין בתוכן השמן והפתילות : והאיר על עבר פניה : עשר פי ששת הנרות שבראש הקנים היו אים מנדיה ממזכים
כלפי האמצעי כדי שיהיו הנרות כשתליקם ויחידים אל עבר פניה מוסב אורם אל נד פני הקנה האמצעי שהוא גוף המורה :
(לח) ומלקחיה : הם הנכטים העשויין ליקח בהם הפתילות מתוך השמן ליישכן ולמזכן כפי הנרות ועל שם שלוקח בהם קריינים מלקטים
ונכתיב את"ל כשת ענליי"ש כלע"ו : וכמהותיה : הם כמין כוכין קטנים שנותה בהן את האפר שברך בכך כשהוא מטיב
את

באר רחובות דקרוקי רשי

מן השורש נשא אכן כזה יש להסתפק ולומר כי הכתובה היא סימן לרכוס וגש (זור ווערין טראגין) וזה הוא נגד כבודו יתברך כדודי לא
ישתף עמהם לשאת משא לכן קאמר לשון כפעל ורצה לומר כן הכתובה היא סימן לשון כפעל ופירושו וכשא (ער ווערט ווערין גטראגין)
בס (אין דיש טראגין) את השולחן : (ט) והוצרבת לדעת דשני מיני כפעל המה מין הראשון מוכרח לקבל הפעולה וזו איש אחר
כפעל (ער איז ווארין גווערקט פון איין אנדרין) ומין השני פועל כעצמו כפעל (ער ווערט גווערקט פון זיך זעלבין) ואם כן מה שכתב רש"י
מאליה רצה לומר מלת תעשה הוא מן אותן לשון כפעל הפועל עצמו ווערט פון זיך ועלכך גמאכט ווערין : וכדי
שלא תקשה כיון דשני מיני כפעל המה מן ליה לרש"י דמלת תעשה הוא מאותו לשון כפעל הפועל עצמו דלמא הוא מן
אותו לשון כפעל המוכרח לקבל מן יד אחר תעשה (זא זאל ווערין גווערקט פון איין אנדרין) על זה קאמר רש"י לכך לא קאמר תעשה
ורצה לומר לכתוב תעשה בלתי יד אחר ה"י וזו איש משום דליכא למדרש התיבה ררשרת נקודות ולקרית תעשה מאי נפקא מיניה דהא
הש"י דקריינין האותו לשון כפעל המתקבל מן יד אחר מה אכתב לן אי קריין תעשה ומדבר מן העשה הפעולה (דא זאלט
שון) אז תעשה ומיירי מן המתקבל הפעולה (זא זאל ווערין גטראגין) וכדלי מדרש דקרא לכתב דווקא תעשה

רשבים

מקשה עושה זהב לקח ופועל זה קנים ונביעים בקורנם : ירכה הוא הרגל הרחב שלנד קרקע שעומד עליו כל המורה : וקנה הוא
הקנה האמצעי שיוצאים ומתפללים ממנה שלשה קנים מכלן ושלשה נכאן : נביעים כפתורים ופרחים ממנה יהיו : בקנה האמצעי
שיוכל כפתור ונכאן שתי קנים כדכתיב וכפתור תחת שני הקנים ממנה : (לג) שלשה נביעים חלולים כמין כוס גומות גומות
בקנה : משוקדים : כעין שקדים של כליטות כותלי הנביעים כעין שבוש' כלי כסף חזירי' כליטות כעין כסות או כעין תפוחי'
שקורין קולירין בלע"ו : וזכר זמתי שכן מפרשי' ברכובא : אמר דלין כעין לשון שוקדים : כפתור ופרח באמצע כל קנה למי :
וכפתור תחת שני הקנים היוצאים ממנה נוקה האמצעי שהוא עיקר המורה : לששת הקנים שלשה פנינים וכפתור (וכפנת) ס"ח
וכפתור : לא הונק לכתוב כן לששת הקנים כאשר כתב בספוק ראשון לפי שמה את כולם : (לד) נרותיה : לזני"ש כלע"ו
שנותנים את השמן והפתילות והעלה בהן את נרותיה כשעלה על המורה הקנים : ואחיר על עבר עניה ידליק הפתילות אל עבר מול
המורה שהיו נכד השלחן שנגדו כדכתיב ואת המורה נכחה השלחן וכן כתוב אל מול פני המורה ואירו שכנית הנרות שכל שכניתן מאירין לנד
השלחן שנגדו לפניה : (לה) ומלקחיה שלוקחין בהן הפתילות ומתכין כנרות : ומחתותיה : כהשינו את הנרות בכך מותה בהן גתלי הנרות
ומותר

מכלל יופי

מפוחים בולטין מנוף המנורה : (לג) (משקדים) : המנורה : (לה) ומלקחיה : בפתח הבית ומלקחיה
פועל בוינמל שקדיכר'ל מפוחים כדמות שקדים : המנורה היו לקחות בהם הפתילות מתוך השמן ולישב
(לז) (והאיר על עבר פניה) : פירושיהו פי הנרות : ולמשכן כפי הנרות : (ומחתיה) : היו מחמות המנורה
לחתות בהם אפר הפתילות שדלקו בלידה וככו : לחתות בהם אפר הפתילות שדלקו בלידה וככו :
כרכ

יִבְחַתְתִּיהָ וְהִבְטָהּ לֹט כְּכַר וְהִבְטָהּ לֹט
 יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֵת כָּל-הַכֵּלִים הָאֵלֶּה :
 מ וְרֵאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנִיטָם אֲשֶׁר-אָמַרְתָּ
 מֵרֵאָה בְּהַר : ס ° א וְאֶת-הַטִּשְׁבֵּן
 תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יָרִיעֹת שֵׁשׁ מִשֹּׁר וְתַכְכְּרֵהָ
 וְאַרְבָּעָה וְחֲלַעַת שְׁנֵי כַרְבִּים מֵעֵשֶׂה הוֹשֵׁב
 תַּעֲשֶׂה אֹתָם : ב אֲרָךְ הַיָּרִיעָה הָאֶחָת
 שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאֵמָה וְרַחֵב אַרְבַּע בָּאֵמָה
 הַיָּרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לְכָל-הַיָּרִיעֹת :
 ג חֲמֵשׁ הַיָּרִיעֹת הַהֵינָן הַבְּרֵית אִשָּׁה אֶל-
 אֶחָתָהּ וְחֲמֵשׁ יָרִיעֹת הַבְּרֵית אִשָּׁה אֶל-
 אֶחָתָהּ : ד וְעָשִׂיתָ לְלֹאֵת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת
 הַיָּרִיעָה הָאֶחָת מִקַּצֵּה בַחֲבֵרֶת וְכֵן תַּעֲשֶׂה
 בְּשֵׁפֶת הַיָּרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בְּמַחְבַּרְת הַשְּׁנִיָּת :
 ה חֲמִשִּׁים לְלֹאֵת תַּעֲשֶׂה בַיָּרִיעָה הָאֶחָת
 וְחֲמִשִּׁים לְלֹאֵת תַּעֲשֶׂה בַקַּצֵּה הַיָּרִיעָה אֲשֶׁר
 בְּמַחְבַּרְת הַשְּׁנִיָּת מִקְבִּילַת הַלֵּל אֵת אִשָּׁה
 אֶל-אֶחָתָהּ : ו וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קָרְסֵי זָהָב
 וְחִבַּרְתָּ אֶת-הַיָּרִיעֹת אִשָּׁה אֶל-אֶחָתָהּ

כו שלשי

דְּהַב רָמִי : לט כְּכֹרָה דְּדָהָב דְּכִי יַעֲבִיד
 יָתָה יַת כָּל-מִנְיָא הָאֵלִין : מ וְחָזוּ וְעִבִיד
 בְּדַמּוּתָהוֹן דְּאֵת מִתְחַזוּ בְּטוּרָא : א וְנִתְּ
 מִשְׁכָּנָא תַעֲבִיד עֶשֶׂר יָרִיעֵן דְּבוּז שְׁנֵי
 וְתַכְלָא וְאַרְבָּעָה וְצָבִיעַ זְהוּרֵי צוּרֵת-כְּרֹבִין
 עוֹבֵד אֹמֵן תַעֲבִיד יָתָהוֹן : ב אֹרְכָא
 דִירִיעָתָא הָדָא עֶשְׂרִין וְתַמְנֵי אֲמִין וּפּוֹתֵיא
 אַרְבַּע אֲמִין דִירִיעָתָא הָדָא מִשְׁחָתָא הָדָא
 לְכָל-יָרִיעָתָא : ג חֲמֵשׁ יָרִיעֵן יְהוּיִן מִלְפָּנֵי
 הָדָא עֶס-הָדָא וְחֲמֵשׁ יָרִיעֵן מִלְפָּנֵי הָדָא
 עֶס-הָדָא : ד וְתַעֲבִיד עֲנוּבִין דְּתִיכְלָא עַל-
 שְׂפַתָא דִירִיעָתָא הָדָא מִסִּטְרָא בֵּית לֹפִי
 וְכֵן תַעֲבִיד בְּשֵׁפֶתָא דִירִיעָתָא בְּסִטְרָא
 דְּבֵית-לֹפִי תִינְנָא : ה חֲמִשִּׁין עֲנוּבִין
 תַעֲבִיד בִירִיעָתָא הָדָא וְחֲמִשִּׁין עֲנוּבִין תַעֲבִיד
 בְּסִטְרָא דִירִיעָתָא דְּבֵית לֹפִי תִנְנָא מִכּוּזָא
 עֲנוּבִיא הָדָא עֶס-הָדָא : ו וְתַעֲבִיד חֲמִשִּׁין
 פּוֹרְפִין דְּדָהָב וְתַלְפִיף יַת-יָרִיעָתָא הָדָא
 עֶס-הָדָא בְּפוֹרְפִיא וְיָהּ מִשְׁכָּנָא הָדָא :

בקרסים

רשי

ותעביד

את הכרות מאשר הפתילות שדלקו הלילה וככו ול' מחתה שויסדר "אכלע"זכמו (ישעיה ל) לחתות אש מיקוד : (לט) ככר ורבי
 טהור . שלא יכיה משקלה עם כל כליה אלא ככר לט פחות ולא יותר והככר של חול שמים מנה ושל קודש היה כפול ק"ך מנה והמנה סוף
 ליטרא שזוקליון כה כסף למשקל קלומיאל והס' ק' זהובים כ"ה סלעים והסלע ארבעה זהובים : (מ) וראה ועשה . ראה כאן כה
 פכנית שאני מראה ליתך חניד שנתקשה משה כמעשה הנמורה עד שהראה לו הקב"ה נמורה של אש : אשר אתה מראה . כתרנונו דלת
 מתחוי כטוראל אלו היה נקוד מראה כפתה היה כתרנויאלה מראה לאחרים עכשוו סנקוד חטף קעזן פתרנונו דלת עתחוי סאחרים מראה
 לך . (ט) . (שהנקודה מפריד בין עושה לנעשה) : (א) ואת חמשוכן העשה עשר יריעות . לכיות לו לנג' ולמחילות עתון לקרסם
 שהיריעות תליות מואחוריון נכמותן : שש משור והבלה וארנבין וחולעת שני . הדי ארבע מינין ככל חוט וחוט אחד של פשתן ו'
 של צמר וכל חוט וחוט חוטו כפולו הרי ד' מינין כהן שזורין יחד כ"ד כפלים לחוט (ברייחא דמלאכה הושכין) : כרובים מעשה הושכין
 כרובים היו מצוירין בהם בארצות יולת בראקיה סהול מעשה נחש' אלא בהרונת כשני כותלים פרוץ אחד מכלן ופרוץ אחד נוכחן . אר
 מלך זה וכשר מנה זה כמו שאורגין חבורות של נשי שקורין כלע"ז פייסי"א : (ג) תהיין חבורות . תוסרין כמחש' זו כלד' זו סתם לכד' ומחש' לכד' .
 אישה אל אהותה : כך דרך האוקרא לנפר כדבר שהיא לאון נקבת וכדבר . שהיא לאון זכר חומר אישאל אחיו כמו שאמר ככרובים ומכיהם אש
 אל אחיו : (ד) לגארות . לגו"לש כלע"ז נוסף"א' עמוכין לאון עניה : מקצה בהפרת . כאותה יריעה שהיא החבור קטנות חמש
 פיריעות קרויה חוכרת : וכן העשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית . כאותה יריעה שהיא קיצונה לאון קצה כלומר לסף
 פתוקפת : (ה) ס' קילות המוצאות אשה אל אהותה . פנור שתעשה הלוללות כעוד אשת מקומות סבולתן זו מנווכמתן